

LIST IZLAZI TJEDNO. — GODIŠNJA PRETPLATA
30.— DIN. — ZA INOZEMSTVO 60.— DIN.
OGLASI PO NAROČITOJ TARIFI.

GODINA X. BROJ 38.
Šibenik, 14. rujna 1939.

ADRESA UREDNIŠTVA I UPRAVE: ŠIBENIK pp. 17
RUKOMISI SE NE VRAĆAJU.
BROJ ČEK. RAČUNA 33.121

Dakle - ipak!

Pred čim je svako srce strepilo, što je odbijao svaki razum, to je, eto, ipak došlo.

Rač! — Grozna riječ, a neisporedivo groznija su njegova krvava, rušilačka, zvižerska djela. Ni kuga, ni glad nisu tako strašni kao rat; već stoga nisu tako strašni, što su kuga i glad naravne pojave, dok je ratu jedini uzročnik i krivac: čovjek!

Naš narod se još nije zapleo u ratno vrtložno kolo, ali kad topovi grme u Europi, čini nam se da ih čujemo i s naših vratiju, te se bojimo, da nam koja varnica iz europskoga požara ne padne na naš krov.

Kad su 1918 godine izmoredni i sakati vojnici svih nacija, u veselom deliriju, bacali puške iz ruku, mislili su: više nećemo nikad u rat, barem dok bude živio naš naraštaj. — I povratiše se kući s čvrstom vjerom, da će sve do smrti mirno i zadovoljno obrađivati svoja polja, i grijati se na toplom domaćem ognjištu.

A, eto, tek je minula dvadesetgodinjska od onoga zadnjeg svjetskog klanja, i ljudi opet moraju ostavljati svoja mirna ognjišta, svoje plugove i brane, te ponovno ići na klaonicu.

Zdravi razum ne može nikako shvatiti i objasniti sve ovo što se oko nas zbiva. — I počimamo se najzobitljivije pitati: Jesmo li ljudi mi, koji ne možemo shvatiti ovaj svjetski koloplet, ili su ljudi državnici i političari koji upravljaju s tim kolopletom?

Najnevjerovatnije je to, što se svi bore u ime pravde! A, međutim, niko, ni od velikih ni od malih, nije poštivao pravdu. Mali se tuže na velike, a veliki na male, jer zbilja: svi su više štitali nepravdu nego pravdu, više okrutnost nego razumni postupak!

Danas nema u Evropi države bez narodnih manjina. Pa kako se s njima postupa! Da li postoji koja država, koja je čista od svake nevine krvi, od progonstva, zapostavljanja i ponižavanja! — E, pa kako se onda može, bilo ko, tužiti na nepravdu i progonstva!

Ko će uzaći na goru Gospodnju, i ko će stati na svetom mjestu njegovu! — U koga su nevine ruke čisto srce! Tako se pita i odgovara nadahnuti pisac. A tako se i mi možemo pitati: Ko se može boriti za pravdu i čeznuti da se nastani pod njezinim svetim šatorom! U koga su nevine ruke, neokaljane braćskom krvlju, i srce — čisto od svake nepravde! A takvih ruku i takvoga srca danas nema kod državnih i svjetskih kormilara!

Da li ima riječi, s kojima bi se dovoljno mogao osuditi rat i sve nje-

Živio pravedni mir!

Mi i kao ljudi i kao kršćani ne možemo biti nego za miran razvoj i život čovjeka u njegovim malim godinama putovanja po zemlji. Kršćanstvo uvijek nosi grančicu maslinovu, uvijek u svim prilikama igra ulogu trijeznoga, mirnoga, staloženoga duha, koji najsretnije rješava sve sporove u mirnom — međusobnom sporazumu.

Kršćanstvo bi zatajilo sebe a njegovi nosioci bi ga kompromitirali, kada bi bježali od zelenoga stola, što je riječ, kad se bilo koji sporovi rješavaju trijezno, iznašanjem razloga za i proti, pa se vagne i konačno odvagane. I u ovom oružanom sukobu, svi koji u sebi nose misli evanđeoske isfine, sigurno bi odahnuli, kada bi zainteresirane strane pristupile mirnom rješenju, pa svoja koplja i topove pretili u srpove i lemeše.

Jedno uvijek treba imati na umu — mir, koji nije građen na pravdi, nije mir, nego zatišje. Mir je samo onda, kada se sporovi riješe, po zakonima pravde, a ne sile ili premoći.

Kad je krvavi pokolj, kao što je danas, onda bismo mi fronti mira od srca privukli sve, i one koji su uzrokom da nema mira, jer se nadamo, da bi ipak, jednom morao prevladati razbor, pa ljudi doći k sebi i pristupiti zakonima pravde.

Nama nije ni do Njemačke ni do Engleske, ni do njihovih prvenstava ni vodstva; ne čekamo mi pomoći ni od jednih ni od drugih, ali jer je nama do mira, onda nam je i do toga da i oni svoje obračune temelje na zakonima pravde, kad je već takav život, da njihovi sukobi i nas bacaju u vatru.

Živio pravedni mir!

Junior

Uredba o ustrojstvu Banske Vlasti

Zagrebačke »Narodne Novine«, službeno glasilo Banovine Hrvatske, od 11. t. mj. donose:

U ime Njegovog Veličanstva Petra II, po milosti Božjoj i volji narodnoj Kralja Jugoslavije, Kraljevski namjesnici na prijedlog Bana banovine Hrvatske, a na osnovu člana 12 uredbe o banovini Hrvatskoj, propisuju ovu Uredbu o ustrojstvu Banske Vlasti.

Članak 1.

Upravnu vlast u stvarima iz nadležnosti banovine Hrvatske vrši Kralj preko Bana. Ban stoji na čelu Banske Vlasti, koja je vrhovni organ upravne vlasti banovine Hrvatske.

Upravna vlast u banovini Hrvatskoj vrši se po Ustavu, uredbi o banovini Hrvatskoj i ostalim propisima.

Ban je odgovaran Kralju i Saboru.

Članak 2.

Podban je najviši stručni i pomoćni organ Bana, kao i njegov zakonski zamjenik. Podban mora imati svršeni pravni fakultet. On je činovnik I položajne grupe.

Članak 3.

Banska Vlast je podijeljena na jedanaest odjela, i to:

1. za unutarnje poslove;
2. za prosvjetu;
3. za pravosuđe;
4. za seljačko gospodarstvo;
5. za šumarstvo;
6. za rudarstvo;

gove bjesomučnosti, kad smo čvrsto uvjereni, da bismo, samo da je razuma, mogli svi živjeti u miru! I još više: kad smo osvjedočeni, da ni ovaj, ni nijedan drugi rat, koji će buknuti u budućnosti, nećemo moći nazvati posljednjim, onim koji će uspostaviti potpunu pravdu i mir!

Tu tjeskobu razuma i srca osjećao je i Sveti Otac, kad je 24 VIII, upućujući, preko vatikanskoga radija, očitinsku poruku svim narodima, potresno uzviknuo:

7. za obrt, industriju i trgovinu;
8. za tehničke radove;
9. za socijalnu politiku;
10. za narodno zdravlje;
11. za financijalne poslove.

Osim ovih odjela postoji i predsjednički ured s kabinetskim Banom.

Ovlašćuje se Ban da naredbama propisuje djelokrug pojedinih odjela, kada budu odlukama nadležnih državnih vlasti preneseni na banovinu Hrvatsku poslovi predviđeni u Uredbi o banovini Hrvatskoj.

Ovlašćuje se Ban da naredbama obrazuje savjete i ustanove kao pomoćne organe Banske Vlasti.

Članak 4.

Odjeli se dijele na odsjke i podojsjke. Njihov broj i djelokrug odredit će se Banskim naredbom. Na isti način uredit će se i unutrašnje poslovanje Banske Vlasti.

Ban može naredbama stvarati pomoćne službe.

Članak 5.

Na čelo pojedinog odjela Ban određuje jednog od činovnika Banovine kao starješinu. Tako određeni činovnik rukovodi poslovima odjela i stoji pod Banom.

Ban određuje raspored i djelokrug i ostalih službenika pri Banskoj Vlasti vodeći računa o njihovoj stručnosti.

Odluke iz nadležnosti Banske Vlasti donose se pod potpisom Bana ili u njegovu ime.

»Silom razuma, a ne silom oružja Pravda sebi krič put. I carstva, koja se ne osnivaju na Pravdi, nisu blagoslovljena od Boga. Politika, koja neće da zna za moral, izdaje one iste koji je hoće takvu. — Ništa nije izgubljeno mirom, sve može biti izgubljeno ratom.«

Svaka prolivena krv viče za osvetom, i svaki zveket oružja odjekuje u ždrijelima topova s druge strane. Zato nikad Pravda neće doći na svijet preko rata!

ZAVRŠNE I PRELAZNE ODREDBE Članak 6.

Ovlašćuje se Ban da naredbom odredi novo teritorijalno razgraničenje privrednih i profesionalnih komora i drugih sličnih tijela, u koliko je postalo nužno uslijed stvaranja banovine Hrvatske.

Članak 7.

Srezovi (kotarevi) Šid, Ilok, Brčko, Gradačac i Derventa spadaju neposredno pod Bansku Vlast u Zagrebu.

U svrhu likvidacije bivše Kraljevske banske uprave u Splitu, za njeno područje kao i za srezove (kotareve) Dubrovnik, Fojnica i Travnik, ustanovljava se privremeno Ispostava Banske Vlasti u Splitu.

Na čelo Ispostave u Splitu određuje Ban Povjerenika iz reda svojih činovnika.

Banskim naredbom odredit će se djelokrug Ispostave u Splitu, kao i propisati njeno unutarnje uređenje i poslovanje. Ban može prenositi određene poslove iz dosadašnje nadležnosti u nadležnost Banske Vlasti, a po potrebi i dodjeljivati Ispostavi nove poslove.

Članak 8.

Ovlašćuje se Ban da preuzme sve, što je potrebno za provođenje prednjih odredaba.

Članak 9.

Ova Uredba dobiva obaveznú snagu danom obnarodovanja u »Narodnim Novinama« u Zagrebu.

9. rujna 1939 godine
Beograd

PAVLE v. r.

R. Stanković v. r.

Dr. Perović v. r.

Ban banovine Hrvatske

Dr. Ivan Šubašić v. r.

Ovim povodom zagrebački »Hrvatski Dnevnik« od 12. t. mj. donosi ovaj uvodnik:

»Današnje »Narodne Novine« (od 11. IX.) donose tekst uredbe o ustrojstvu Banske Vlasti. Ta se vlast dijeli u jedanaest odjela, a povrh toga postoji također predsjednički ured s kabinetskim Banom. Predsjednički ured obavljat će one poslove, koje je do sada obavljao opći odjel, dakle napose osobna pitanja. Time prestaje funkcija općeg odjela. Ban je ovlašten da naredbama propisuje djelokrug pojedinih odjela, kada na banovinu Hrvatsku budu preneseni poslovi, predviđeni u uredbi o banovini Hrvatskoj. Taj prenos treba čim prije obaviti, jer bez toga ne može banska vlast u punoj mjeri funkcionirati. Uredba o ustrojstvu Banske Vlasti ima tu naročitu prednost, što

Zemlja je obremenjena teškim grijesima. Ljudi su puni prestupaka proti Bogu i bližnjemu, kao što je spuzva na morskome dnu puna mora. — Zar smo onda imali prava očekivati nešto drugo nego što sad dočekamo!!

Gospodine Bože, Ti, koji si jedini Razuman i jedini Pravedan, povrati nam razum i udijeli pravdu, da se što prije dovrše ovi dani kušnje.

sam ban određuje kao starješinu pojedinih odjela jednog od činovnika banovine. Dok je do sada položaj načelnika odjela imao karakter zvanja, od sada će to biti samo funkcija, koju podjeljuje i oduzima ban. Po uredbi će ban određivati također raspored i djelokrug ostalih službenika pri Bansknoj vlasti. Na taj je način dobio ban slobodne ruke u organiziranju službenog aparata. On će ujedno naredbom odrediti novo teritorijalno razgraničenje privrednih i profesionalnih komora i drugih sličnih tijela na području Hrvatske. Obzirom na to, što treba provesti likvidaciju bivše banske uprave u Splitu, ustanovljena je privremeno ispostava Banske Vlasti u Splitu, kojoj će biti na čelu jedan od banskih činovnika, kojega određuje ban. Bansom će se naredbom odrediti djelokrug te ispostave i propisati njezino unutrašnje uređenje i poslovanje. Ban može toj ispostavi dodjeljivati i nove poslove, koji nisu spadali u djelokrug banske uprave u Splitu, kao što može i oduzimati poslove, koji su spadali u taj djelokrug. Ujedno je ban ovlašten poduzeti sve, što je potrebno za provedbu tih odredaba. Funkcija bivšeg bana bivše Primorske banovine prestala je i ovih će dana biti objavljen ukaz, kojim se on i formalno razrješava dužnosti, od koje je stvarno već razriješen uredbom o banovini Hrvatskoj.

Donošenjem uredbe o ustrojstvu Banske Vlasti učinjen je daljnji korak u smislu političkog sporazuma, sklopljenog između dra Mačka i Cvetkovića te u smislu uredbe o banovini Hrvatskoj. Ali time još nije završen sav posao. Da banska vlast mogne pravilno vršiti svoju funkciju, treba na nju prenijeti poslove, koji su predviđeni uredbom o banovini Hrvatskoj.

Uredba o banovini Hrvatskoj predviđa također osnutak upravnog suda u Zagrebu, koji će na području Hrvatske preuzeti također funkcije državnog savjeta. Dostojno bi se imala objelodaniti uredba o tome upravnom sudu sa sjedištem u Zagrebu. U sudskom upravnom postupku postoje u raznim državama različiti sistemi. U nekim državama postoji jednostepeni, a u nekim dvostepeni sistem. U Francuskoj postoje dva reda upravnih sudova — međudepartmanski upravni sudovi i državni savjet, ali sporovi o legalnosti ipak odmah idu na državni savjet. Stručne krugove zanima također sastav senata upravnog suda. Obzirom na zamašitost svojih zadataka taj će upravni sud po svojoj prilici u pravilu odlučivati u vijećima od pet sudaca, ali će o manje važnim stvarima odlučivati u vijećima od tri suca. Sama je narav upravnog sudovanja takva, da ne zahtijeva usmenost postupka. Stoga se i predviđa, da će se usmene rasprave raspisivati samo onda, kad to stranke zatraže i ako upravni sud nađe, da je taj zahtjev koristan za pravilno prosuđenje, a u koliko stranke same ne zatraže usmenu raspravu, moći će je sam sud raspisati, ako to nađe potrebnim. Inače se očekuje i predviđa, da će se usmene rasprave mogu vršiti zamolnim putem preko redovitih sudova, čime će biti prištedeni troškovi. Tako organiziran, bit će upravni sud elastičan u svojem radu i ne će nositi znakove pre-

tjeranog centralizma. Samo se po sebi razumije, da će se upravnom sudu u Zagrebu ustupiti svi predmeti iz bivše Primorske banovine i iz drugih banovina za one kotareve, koji su priključeni Hrvatskoj. Kako se u Dubrovniku nalazi upravni sud također za Zetsku banovinu, imat će odlučiti ministar pravde, što će biti s tom kompetencijom, koja se ne će prenositi na Hrvatsku.

Kako saznajemo, u pripremi se nalaze također uredbe o računskoj kontroli i o računskom sudu za Hrvatsku. To su dvije vrlo važne ustanove, koje se imaju osnovati po uredbi o banovini Hrvatskoj. Kako je računski sud nova ustanova u Hrvatskoj, imat će se za nj otvoriti novi krediti.

Javnost se također mnogo zanima za uredbu o izborima narodnih zastupnika za Hrvatski Sabor i za raspis tih izbora. Tek onda, kad se u cijelosti provedu propisi uredbe o banovini Hrvatskoj, a među tima se propisima na odličnom mjestu nalazi ustanova Hrvatskog Sabora, bit će u djelo proveden politički sporazum, koji je sklopljen između predsjednika dra Mačka i predsjednika vlade Dragiše Cvetkovića. Hrvatska javnost očekuje, da će se to u najkraćem vremenu provesti i da će na taj način hrvatski narod u punoj mjeri osjetiti prednosti novog stanja i nove organizacije državne zajednice. Dok se to ne provede, živjet ćemo u prelaznom stadiju, koji treba što više skratiti, da banovina Hrvatska uzmogne potpuno funkcionirati.

ZIVOT S CRKVOM

Crkveni kalendar

Nedjelja, 17. IX.: Šesnaesta nedjelja po Duhovima. — Rane sv. Frane Asiškoga. Malo je tko na svijetu toliko ljubio Gospodina, kao veliki siromah iz Asiza sv. Frano. Kao priznanje za tu izvanrednu ljubav Gospodin mu je na brdu Alvernu u času, dok je svetac molio, utisnuo pet svojih presvetih rana.

Ponedjeljak, 18. IX.: Sv. Josip Kupertinski. Rođen je g. 1603. u talijanskom gradu Kopertino. Kao skromni sin sv. Frane bijaše pravo čudo poniznosti, dobrote i kršćanske ljubavi. Bio je veliki i žarki ljubitelj Božji. Takav bi žar osjećao prema Gospodinu, da bi ga za vrijeme molitve bilo veoma često vidjeti, kako se i svojim tijelom diže u zanosu.

Utorak, 19. IX.: Sv. Januarij, biskup u Napulju i mučenik. Podnio je mučeničku smrt zajedno s ostalom šestoricom mučenika g. 303. Tjelesni ostaci čuvaju se u napuljskoj katedrali. Na današnji dan svečevi ostaci čudesno krvare sa svježom krvi.

Srijeda, 20. IX.: Sv. Fausta i Evilasje, mučenici. Fausti glavu svrdlima i čavlima izbodoše. Evilasje bio je u početku mučitelj sv. djevice, ali se kasnije obrati i podnese mučeničku smrt.

Četvrtak, 21. IX.: Sv. Matej, apostol. Od carinika Levi postade žarki Kristov apostol. Napisao je jedno od 4 Evanđelja. Propovijedao je u Abesiniji i Nubiji. Bio je pogubljen u Nadaveru.

prtljagom gurali u tramvaj, koji će nas odvesti do konačišta.

Katolička Akcija nam je našla samostan, koji nam je oživio povijesne uspomena na veličinu Papinstva i na pigmejstvo svih njegovih protivnika, jer je povrh glavnih ulaznih vratiju bilo napisano velikim slovima: *L'istituto Canossa*. — Zavod za srednjoškolske i akademičarke, koji nema nikakve veze s onom Kanosom, u kojoj je Henrik IV ponizno prigruo glavu pred papom Grgurom VII. »Canossa« zato — jer se tako zvala ustanoviteljica reda, koji sada upravlja s tim zavodom.

Deset sati je prošlo, a mi smo skoro svi još bili natašte; preč. Radić i ja radi sv. Mise, a ostale radi sv. Pričesti. Kad smo već u Padovu, u gradu Sveca, htjeli smo se baš u Njegovoj bazilici združiti s Kristom.

A teško je doći na red radi služenja sv. Mise; tim teže, ako želiš imati sv. Misu baš na Svečevom oltaru. No kako me je jedna gospođa iz Rogoznice zamolila, da na njezinu namjenu rečem sv. Misu na Svečevom oltaru, to sam, da iskupim obećanje, morao čekati sve do 11.30 sati. A čudio sam se, kako i tada mogoh doći na red, kad mi poslije reče sakristan,

Petak, 22. IX.: Sv. Mauricij i tebanska četa, mučenici. Šest hiljada vojnika, svi kao jedan, časno izginuše za Gospodina.

Subota, 23. IX.: Sv. Tekla, djevica i mučenica.

ŠESNAESTA NEDJELJA PO DUHOVIMA

ČITANJE POSLANICE bl. Pavla Apostola Efežanima (3, 13—21). — Braćo! Molim vas da ne klonete duhom zbog svojih stradanja za vas, to su slava vaša. Zato prigibam koljena svoja pred Ocem Gospodina našega Isusa Krista, od koga se nazivlje svako oćinstvo na nebu i na zemlji, da vam dade po bogatstvu slave svoje, krepošću se ojačati Duhom Njegovim za unutrašnjeg čovjeka, da Krist prebiva u srcima vašim te budete u ljubavi ukorijenjeni i utemeljeni, da biste mogli razumjeti sa svima svetima koja je širina i dužina i visina i dubina, i poznati ljubav Kristovu, koja nadilazi svako poznanje, da se napunite svakom puninom Božjom. A Onome koji može učiniti i preko onoga što istemo ili shvaćamo, po sili koja djeluje u nama, Njemu slava u Crkvi i u Kristu Isusu kroz sve naraštaje u vijek vjeka. Amen.

† SLIJEDI SV. EVANĐELJE po Luki (14, 1—11). — U ono vrijeme kad uđe Isus u subotu u kuću nekoga farizejskoga, da blaguje kruh, oni Ga promatrahu. I gle, nade se pred Njim neki čovjek koji je imao vodenu bolest. I odgovarajući Isus reče zakonoznancima i farizejima govoreći: Je li dopušteno u subotu liječiti? A oni su šutjeli. On ga pak uze i ozdravi ga te ga otpusti. On odgovarajući reče im: Koji od vas ne bi svoje ga osla ili vola, da mu padne u zdenac, odmah izvadio u dan subotnji? I ne moće Mu na to odgovoriti. A pozvanima kaza priču: Kad si pozvan na pir, ne sjedaj na prvo mjesto, da slučajno među pozvanima ne bude koji odličniji od tebe, i da ne bi došao onaj koji je pozvao tebe i njega i rekao ti: Podaj mjesto ovomu! i tada bi sa stidom morao sjesti na posljednje mjesto. Nego kad si pozvan, došavši sjedni na posljednje mjesto, da ti reče kad dođe onaj koji te je pozvao: Prijatelju, pomakni se više! Tada će ti biti čast pred onima koji sjede s tobom za stolom. Jer svaki koji se uzvisuje, bit će ponižen, a koji se ponizuje, bit će uzvišen.

NAŠA SLABOST NASUPROT BESKRAJNOJ BOŽANSKOJ LJUBAVI

»Prikloni, Gospodine, uho svoje i usliži me; jer sam ubog i siromah« (Početna pjesma).

Taj osjećaj prevladava u zazivama današnje sv. Mise:

»Smiluj mi se, Gospodine, jer k Tebi vapijem cio dan« (Početna pjesma: Psalam 85).

»Gospodine, pohiti mi u pomoć« (Prikazna pjesma: Psalam 39.).

»Gospodine, sječaj ču se samo Tvoje pravednosti« (Pričesna pjesma: Psalam 70.).

Dobro je za nas, što naša bijeda i slabost nalazi obilnu utjehu u beskrajnoj Dobroti i Milosrđu Božjem.

da je to jutro otsluženo u bazilici 80 sv. Misal

Sve do pred nekoliko godina Hrvati su imali u Padovi, u samostanu konventualaca — koji su čuvari Svečeve bazilike — jednoga svog konventualca, koji je bio na raspolaganju hrvatskim hodočasniciima za isповijedanje. Danas ga više nema, ali ipak u samostanu žive dva oca, koji nešto znadu hrvatski.

Neke naše su se željele ispovjediti, i jedan je odmah došao.

»Jeste li Vi Hrvat, oče?« — pitao sam ga.

»A, ne. Rođen sam u Padovu, ali znam nešto hrvatski, jer sam neko vrijeme služio u Istru.«

Kad sam se sjetio, da mnogi našji Šibenčani i Splitski isto tako griješe u padežima, onda zaključih: Pa otac iz Padove dobro govori hrvatski!

Kako smo morali ići na objed, to smo se popodne ponovno vratili, da razgledamo baziliku. — A imali smo što i gledati!

Bazilika je ogromna. Nad njom lebdi osam kupola, širokih kao oni baloni profesora Piccarda, s kojima se dizao u stratosferu. Ponutricu još i danas izrađuju. U programu je, da je iznutra svu iskite mozaicima i afreski-

»Ti si, Gospodine, blag i dobar i bogat milosrdem svima, koji Te zazivlju« (Početna pjesma). Bez pomoći Gospodinove, ne možemo vršiti dobra djela: »Bez mene ne možete ništa učiniti« — govori Isus Krist.

Evo zato Crkve, da potsjeti svoju djecu na ovu apsolutnu nemoć pozivljući ih, da mole ovom usrdnom prošnjom: »Tvoja milost, molimo, Gospodine, neka nas uvijek pretječe i prati, i neka čini, da uvijek nastojimo oko dobrih djela« (Početna molitva).

U tu svrhu Crkva još upriličuje, da danas čitamo i razmišljamo onaj dio Poslanice Efežanima, u kojemu baš apostol sv. Pavao, usred mnogih stradanja svoga života, iznosi prelijepu molitvu, koju on upravlja Bogu za njih, da se utvrde u vjeri i vršenju dobra:

»Zato prigibam koljena svoja pred Ocem Gospodina našega Isusa Krista... da vam dade po bogatstvu slave svoje krepošću se ojačati... da Krist prebiva u srcima vašim... da biste mogli upoznati ljubav Kristovu, koja nadilazi svako poznanje, da se napunite svakom puninom Božjom« (Poslanica).

U svetom Evanđelju imamo jedan od takvih primjera ove velike ljubavi i beskraje dobrote Isusove, koji bez poteškoće prima poziv na objed u kući farizejskoj, i ako su farizeji njegovi očiti neprijatelji. Oni, uvijek zlobni, pozorno paze na svaki njegov čin, da vide, da li krši koji od obreda, što su ih uveli njihovi učitelji — obreda, koje su oni opsluživali daleko skrupuloznije negoli zakon Božji — te tako imaju nešto, radi čega će ga optužiti.

Kako je divan Isus, koji, nasuprot zlobe svojih neprijatelja, tako milosivo i ljubezno radi i govori: iscjeljuje čovjeka, koji je imao vodenu bolest, koji ga je više prosio pogledom negoli riječima, a nato milo i učtivo uči sve oko stojeće poukama o ljubavi i poniznosti suprotno od nepodnosive obredne strogosti farizejske.

ANTIKOMUNISTIČKA IZLOŽBA U ZAGREBU. 3. t. mj. zagrebački nadbiskup preuzv. g. dr. Alojzije Stepinac otvorio je antikomunističku izložbu, koja je smještena u Umjetničkom paviljonu. Izložbu je organizirao vršni poznavalac komunizma o. Tomislav Poglajen D. I. U dvoranama je prikazan veoma obilan materijal, koji jasno i bjelodano svjedoči o strahotama boljševičkoga komunizma, navlastito u posljednjem španjolskom građanskom ratu. Izložba je posebno privlačiva zbog mnogobrojnih fotografija i statistika.

OGRANIČENJE POTROŠKA BENZINA ZA LUKSUZNE AUTOMOBILE. Ministarsko vijeće u Beogradu, na prijedlog ministra trgovine i industrije, propisalo je Uredbu o ograničenom potrošku benzina za luksuzne automobile.

ma. Ali i onakva kakva je sada — veoma je lijepa.

U bazilici je mnogo kapela, kao i po svim većim svetištim u Italiji. Neke narodnosti imaju svoje posebne kapele. Tako se u njoj nalaze: poljska, austrijska, njemačka kapela... koje su ukrašene lijepim afreskima domaćih umova, a prikazuju značajne povijesne momente pojedinih naroda.

Najljepša je kapela, u kojoj se čuva Presveto. Sva nova, blista u srebrnim i zlatnim odsjevima mozaika, pa ti se čini, da si u predvorju raja.

Naravno, najveću pažnju pobuđuje uzdignuti srebrni oltar sv. Ante, na kojemu se od najranijega jutra sve do podne prikazuje Nekrvna Žrtva, a čitav dan se oko njega okreću procesije domaćih i stranih vjernika, koji se preporučuju Svecu ili mu se zahvaljuju za postignutu pomoć.

Moji župljani su ponosni, što u njihovoj primostenskoj župskoj crkvi uvijek gore tri vječna svjetla: jedno pred Svetohraništem, drugo pred Gospodom od Loreta, a treće, naporedo, pred jednim od ostalih triju oltara. Ali, mislim da više nisu tako gordi, otkad sam im rekao, da oko Svečevog oltara neprestano gori 36 svjetiljaka ili, po domaću, »kandela«.

Podlistak

U gradu Sveca

— Umro je Svetac! Umro je Svetac! —

Takovi povici su odjekivali ulicama grada Padove 13 VI 1231 godine. Djeca su trčala i vikala: Umro je Svetac! — i svi građani su odmah razumjeli, da nema više među živima njihovoga poniznog brata, zanosnog propovjednika i velikog čudotvorca — sv. Ante.

Onda su ga nazivali samo: naš Svetac, pa i danas ga, nakon sedam vjekova, nazivaju samo tim imenom. I njegovu divnu baziliku nazivaju Crkvom Sveca.

Zato, eto, i ja Padovu, grad u kojem je umro i u kojem još danas počivaju njegove kosti, nazvah Gradom Sveca.

25 srpnja, upravo kad su Šibenčani, sabrani pod svodovima svoje karmenite katedrale, slavili svoga zaštitnika svetoga Jakova, stigismo u Padovu, u grad svetog Ante Padovanskoga.

Deset sati je bilo, kad smo se s

Širom svijeta

VARŠAVA SE BRANI. Pokušaj Nijemaca, da sa zapada prodru u Varšavu, nije uspio, pak sada kušaju, da prodor izvrše s istoka, zbog čega su nagomilane mnoge čete oko rijeke Narw. Međutim prijestolnica Poljske se i dalje snažno odupire i brani, uz sudjelovanje svega stanovništva, od koncentriranoga napadaja nadmoćnijih neprijateljskih snaga, te tim daje primjer sjajnoga junaštva. Prilikom svakoga njemačkog bombardiranja, kojih je 11. t. mj. u jednom danu bilo 40, na grad pada prava kiša bomba. Interesantna je činjenica, zapažena u predgrađu Wola, gdje je zastao jedan njemački tank, čija posada nije znala, da je Varšava ostala u rukama Poljaka. Posadu tanka uhitila je grupa građana, među kojima žene i djeca, i odvela vlastima. Od mnogih oborenih aeroplana jedan je pao u središte grada. Veliko oduševljenje među varšavskim radiolušaocima izazvala je vijest, koju je objavio njemački radio, a poljski ponovio, da su se njemačke čete povukle iz Varšave iz strategijskih razloga.

BOMBARDIRANJE SIEGFRIEDOVE LINIJE. Teški francuski topovi bombardiraju Siegfriedovu liniju. Izvidnički avioni ustanovili su, da Nijemci dopremaju jake vojne jedinice na zapad, koje povlače s poljskoga bojišta. I ako glavne francuske snage još nisu stupile u borbu, one su pomoću pješadije i teškoga topništva zauzele važne strateške točke na njemačkom teritoriju. Dosadašnjom ofenzivnom akcijom francuskih i britanskih četa na zapadnom bojištu francuski generalštab postigao je cilj, da Nijemce naime prisili, da povuku jedan dio svojih snaga iz Poljske. Maginotova linija nalazi se sada oko 20 km iza fronte, na kojoj se vode borbe. Nijemci su evakuirali područje oko Trieria na luxemburškoj granici i grad Aachen. Iz Kölna su također otpremljene žene i djeca.

VRHOVNO SAVEZNIČKO RATNO VIJEĆE. U Francuskoj su se 12. t. mj. sastali Chamberlain i lord Chatfield, kao predstavnici Velike Britanije, te Daladier i general Gamelin, kao predstavnici Francuske, da međusobno izmijene mišljenje o položaju i o mjerama, koje treba poduzeti u najbližoj budućnosti. Na sastanku je postignuta potpuna suglasnost o mjerama, koje treba poduzeti kao i o pomoći, koju treba pružiti Poljskoj, koja tako hrabro odolijeva napadaju na svoj teritorij. Među ostalim zaključeno je, da se koncentrišu sva sredstva engleske i francuske sile te da se Poljskoj pruži svaka moguća potpora.

SLOVACI U POLJSKOJ. Bivši čehoslovački general Prchala organizirao je u Poljskoj legiju Čeha i Slovaka, koji će se boriti protiv Njemačke. — U posljednje vrijeme prebjeglo je oko 10 hiljada slovačkih vojnika u Poljsku, pak su njemačke vojne vlasti već poduzele mjere opreza, kako bi to ubuduće spriječili. Nadalje se javlja, da se 4. t. mj. jedna slovačka regimenta, koja se imala boriti u Poznanju, pobunila, te je od vojnih vlasti u Bratislavi razoružana i internirana. Slovački avijatičari nijesu poslani u rat, jer su najostrije otklonili, da ratuju protiv Poljske.

Dok sam, obilazeći oko oltara, držao ruku na kamenitoj ploči, iza koje mirno počiva umorno tijelo zanosnoga Propovjednika i velikoga Čudotvorca, mislio sam i na moju primostensku župu. Misli se usredotočiše u molbi: da ustaju u pradjedovskoj vjeri, da ljube, poput Sveca, Boga i Gospu!...

Prema Lateranskom sporazumu, sklopljenom godine 1929 između Vatikana i talijanske vlade, bazilika sv. Anfe uživa prava eksteritorijalnosti, kao i Gospina svetišta u Loretu, u Pompejima, sv. Franje u Asizu i sv. Nikole u Bari-u.

Oko svetišta nanizane su mnogobrojne pamične i nepomične prodavaonice raznih devocionalija: medaljica, slika, kipova, ogrlica, krunica... u svim bojama i oblicima, oko kojih se vrzaju hodočasnici, pregledavaju ih, izabiru i broje lire. — Nismo se ni mi mogli odreći te dužnosti!

Osim bazilike sv. Antuna, putnička je dužnost da pogleda i baziliku sv. Justine, koja je još veća od one Svečeve; spada među najveće crkve na svijetu. Ne izdaje li me pamćenje; sedma je po veličini.

Povijesnu i umjetničku vrijednost te bazilike, posvećene kršćanskoj mučenici iz prvoga ili drugoga stoljeća,

Križarski dan

Kao svake godine do sada, tako se i ove godine u mjesecu rujnu slavi Križarski dan. U mnogim su mjestima doduše Križari već vanjskim načinom proslavili većim ili manjim proslavama taj dan, ali službeno se taj dan ove godine svuda slavi u nedjelju 17. rujna.

Hrvatskoj javnosti ne treba više govoriti o potrebi i značenju križarske organizacije. U vremenima najgore diktature Križarstvo je bilo — može se mirno reći — jedina hrvatska omladinska organizacija, koja je u svojim redovima okupila za naše prilike uistinu impozantan broj članova provodeći s njime zamašan rad za Boga i Hrvatsku. I danas Križarstvo u svim djelovima naše domovine okuplja na tisuće najboljih mladića uzgajajući ih u vjerskom i nacionalnom duhu za elitu hr-

vatske omladine. Takav rad nailazio je uvijek na potporu hrvatske javnosti, pa se Križari i ovaj puta o svome danu obraćaju na tu javnost s molbom za pripomoć. Golemi prosvjetno-uzgojni rad traži golemih materijalnih žrtava, koje organizacija ne može pokriti sama svojim prihodima, jer okuplja relativno najsiromašnije slojeve našega naroda. Mole se zato svi oni, koji mogu, da potpomognu ma i najmanjim priložima rad križarske organizacije. Ove godine neće biti javnoga sabiranja, pa tko želi, neka svoj prilog pošalje direktno Velikom Križarskom Bratstvu — Zagreb — Palmotićeva 3 ili čekovnom uplatnicom (broj čeka: 37—271).

Križarska Centrala svima plemenitim darovateljima u ime cjelokupnoga članstva najsrdačnije unaprijed zahvaljuje.

Uredba o isplati uloga

Na osnovu §. 113. financijskog zakona za 1939.—1940. godinu, a na prijedlog ministra trgovine i industrije i ministra financija ministarsko vijeće 8. t. mj. propisalo je ovu Uredbu o isplatama uloga kod novčanik zavoda:

Čl. 1. Sve obveze nastale iz ugovora i drugih pravnih poslova, koji imaju za predmet ulaganje novca na štednju u ma kakvom obliku, ostaju na snazi i imaju se isplaćivati po propisima ove uredbe kao i po dosadanjim pravilnicima, ukoliko ova uredba te pravilnike ne bi mijenjala.

Čl. 2. Ulozi na štednju po knjižicama i po tekućim računima isplaćivat će se po ovoj ljestvici:

- a) svote do Dinara 5000 bez obzira na visinu uloga isplaćivat će se bez otkaza.
- b) Svote preko 5000 do 20.000 dinara po otkazu od jednog mjeseca.
- c) Svote preko 20.000 do 50.000 dinara po otkazu od dva mjeseca.
- d) Svote preko 50.000 dinara po otkazu od tri mjeseca.

Svote, koje su otkazane, ali ne budu podignute o roku, ostaju na slobodnom raspolaganju ulagača.

Čl. 3. Potraživanja po tekućim i drugim računima, čiji su vlasnici protokolirane tvrtke i drugi privrednici, isplaćivat će se bez otkaznih rokova, ali samo za stvarne potrebe. O stvarnoj potrebi sporazumjet će se vlasnik računa s dotičnim novčanik zavodom. U slučaju spora rješavat će ministar trgovine i industrije preko svojih organa, a u banovini Hrvatskoj ban hrvatski.

Čl. 4. Potraživanja po tekućim računima i drugim ulozima privatnih osoba, s kojima se imaju izvršiti obveze za dovršenje već započetih gradnja, isplaćivat će se bez otkaznog roka do iznosa, s kojim se imaju regulirati te obveze. U slučaju spora primjenjivat će se odredbe prethodnog člana.

Čl. 5. Ograničenja, predviđena u ovoj uredbi ne će se primjenjivati: na potraživanja kod Narodne banke, na čekovni račun Poštanske štedionice, na tekući račun kod Državne hipotekarne banke, na potraživanja jednog novčanog zavoda kod drugog

novčanog zavoda, te na potraživanja osiguravajućih društava kod novčanik zavoda radi isplate elementarne štete dospjelih životnih osiguravajućih glavnica. Istovremeno izuzimaju se potraživanja javnih tijela i državnih novčanik zavoda i samoupravnih štedionica.

Čl. 6. Prenosi jednog računa potraživanja na drugi potražni račun kod istog zavoda mogu se vršiti neograničeno ali s tim prenosom nitko ne može steći veće pravo, nego što ga je imao prvobitni vlasnik računa.

Čl. 7. Na iznose položene u gotovom novcu poslije 7. rujna 1939. godine ne odnose se propisi ove uredbe.

Čl. 8. Propisima ove uredbe ne mijenjaju se uslovi za isplatu starih uloga kod novčanik zavoda koji uživaju zakonsku zaštitu po uredbi od 23. studenoga 1934. godine s izmjenama i dopunama.

Čl. 9. Odgovorne upravljače novčanik zavoda, koji se budu ogriješili o propise ove uredbe, kaznit će ministar trgovine i industrije novčanom kaznom do 500.000 dinara, a novčanom zavodu može oduzeti pravo primanja uloga na štednju.

Čl. 10. Dok je ova uredba u važnosti, novčani zavodi dužni su dati Narodnoj banci sve potrebne podatke, koje Narodna banka od njih bude zahtijevala.

Čl. 11. Ova uredba stupa odmah na snagu.

Povodom ove Uredbe zagrebački »Hrvatski Dnevnik« od 9. t. mj. piše:

»Uredba o isplati uložaka kod novčanik zavoda ima svrhu spriječiti rand na banke, u koliko bi možda netko pokušao stvoriti psihozu uslijed ratnih zapletaja u inozemstvu. Uredba stvarno potvrđuje sadašnje stanje, koje je u pravilu postojalo, jer su novčani zavodi veće uloške i onako vezali uz otkaz. Otkazni rokovi, predviđeni uredbom, dosta su kratki. Osim toga je predviđena isplata uložaka bez obzira, na te rokove, kad se radi o stvarnoj potrebi protokoliranih tvrtka i privrednika ili o izvršenju obveza za već započete gradnje. U Hrvatskoj će u slučaju spora odlučivati

čki i filozofski lik našega Marka Marulića. Tu je govorio mnogobrojnim studentima, sakupljenim sa svih strana Evrope, kao sveučilišni rektor, naš Dinko Zlatarić. I dr. Kosta Vojnović, otac pjesnika — gospara Iva i diplomate dra Luja, bio je đak padovskoga sveučilišta.

Kako smo ušli, tako i izidismo kroz teška, stara brončana vrata, nad kojima čitamo natpis: »Pro iure — pro patriam«. — Za pravdu — za domovinu! Lijepe riječi, koje u našim danima izgubiše od svoje nekadašnje vrijednosti barem za devedeset posto.

Ako još spomenem, da smo na starom gradskom tornju nekoliko minuta, onako posred ceste, promatrali sat, koji pokazuje satove, dane i mjesec, a uz to označuje i svakih pet minuta, onda sam spomenuo sve što je važnije. — Jer mislim, da nije važno, što se je naš vođa, baš ispred toga sata, naljutio na jednu iz Krapine zato, što mu je umiljato spočitnula, da nema srca, kad neće da otpremi na konak jednu koja se slabo osjećala, a koju je on već opetovano slao kući, ali željom, da i ona vidi sve znamenitosti Svečeva grada, nije htjela, već se ipak junački držala...

Don Ivo Grgurev

ban. Autentični tekst uredbe, koji ponovno donosimo na 11. strani, razlikuje se od teksta, koji je pred dva dana bio objelodanjen u novinama, i to glede načina isplate uložaka i glede funkcije bana. U prije štampanom netočnom tekstu stajalo je, da će u slučaju spora odlučivati ministar trgovine i industrije preko svojih organa, a u banovini Hrvatskoj preko bana. U autentičnom tekstu naprotiv stoji, da će u slučaju spora odlučivati ministar trgovine i industrije preko svojih organa, a u banovini Hrvatskoj ban Hrvatske. Tim je tekstom mnogo preciznije izražen državopravni položaj bana Hrvatske, jer on ne će donositi odluke kao organ ministra trgovine i industrije, nego potpuno samostalno.

Iz naših krajeva

IZJAVA MINISTRA DRA ŠUTEJA O SIGURNOSTI DRŽAVE I DINARA. Poslije sjajnoga dočeka, što mu je prilikom dolaska ovih dana priraden u Sarajevu, naš ministar financija dr. Jure Šutej novinarima je dao slijedeću izjavu: »Držim, da je u ovim vremenima najpametnije šutjeti i raditi. Mi se sada ne plašimo i ne bojimo. Vjerujem, da će naš rad biti okrunjen dobrim rezultatima. U današnjim burnim vremenima mi smo potpuno smireni, pak treba upozoriti naš svijet, da se ne treba plašiti ni za sigurnost države ni za sigurnost dinara.«

UREDBA O VJESANJU ZASTAVA. Prema novoj uredbi bana odsad će se vijati na javnim zgradama, koje spadaju u nadležnost zajedničkih ministarstava samo državna zastava, dok će na zgradama, koje spadaju u nadležnost Banovine Hrvatske biti izvještene pored državne i hrvatske zastave s desne strane (a u mjestima s pretežno srpskim pučanstvom srpska). Privatne kuće mogu izvjesiti zastave po volji.

POVRATAK DRA KRNJEVICA. Prošlih dana vratio se iz inozemstva glavni tajnik HSS dr. Juraj Krnjević, koji je više godina proboravio u emigraciji. Na zagrebačkom kolodvoru su ga dočekali dr. Maček, hrvatski ban dr. Subašić i veliko mnoštvo svijeta, koje mu je priredilo srdačne ovacije.

Javna zahvala

Prilikom smrti naše nezaboravne sestere

M. JOSIPE OD MALOGA ISUSA
u svijetu Tonke Bolanča

izrazujemo svoju zahvalnost u prvom redu presvij. Mons. Rudolfu Pian-u, koji je pokojnicu kao duhovni vođa tijekom njezine bolesti hrabrio i svojim blagim načinom pomagao snositi križ njezine bolesti, a pri sahrani sve upriličio da uveliča pokop.

Trajnu zahvalnost dugujemo našem preč. kapelanu Don Anti Radiću, koji je svojom požrtvovnošću uvijek bio drage volje pripravan, da pokojnicu u bolesti okrijepi duhovnom hranom, a u njezinim zadnjim časovima je okrijepio svim utjehama naše svete vjere i pružio joj kao popudbinu presv. Tijelo, nakon čega je otpremio njezinu dušu obrednim molitvama u zagrljaj Božanskom Zaručniku.

Također hvala preč. Kaptolu Stolne Bazilike, kao i svemu mirskom i redovnom svećenstvu, Kleru, č. Sestrama Milosrdnicama, Dominikankama, Franjevka, te Križaricama i svima ostalima, koji su pokojnicu otpratili na vječno počivalište.

Osobita hvala i samostanskom liječniku veleuč. gosp. dru Josipu Pasini, koji je pokojnicu liječio i nastojao, da joj na svaki način podade olakšicu u bolesti.

Hvala i gg. Križarima, koji su se pravni pokazali da pokojnicu odnesu na groblje.

Posebno zahvaljujemo našem revnom sakristanu Josi Livakoviću, koji nam je neumorno bio pri ruci u našoj potrebi.

Napokon hvala i svima ostalima, koji su ispratili pokojnicu, napose učenicama ženske zanatske škole i njihovim učiteljicama, pa uopće svima koji su na kojigod način izrazili svoje saučesće.

Svima toplu hvala i od Boga stostruka plata!

Benediktinski samostan

sv. Luce u Šibeniku

13. IX. 1939

Opatica i redovn. obitelj

Velika politička amnestija

Kraljevski namjesnici u ime Kralja Petra II. potpisali su više ukaza o amnestiji i pomilovanju krivaca.

Ukaz o općoj amnestiji obuhvaća kažnjiva djela iz §§ 98, 99, 100 stav 1, 101, 127 do 131, 154 do 156, 161 do 164, 165, 302, 307 u vezi 310 i 400 kaznenog zakonika, kao i članka 3, 4, 5, 6, 18; 19 i 20 Zakona o zaštiti javne sigurnosti i poretka u državi i § 166 kaznenog zakonika, u koliko se ovaj § ne odnosi na gore naznačena djela, za koje se daje opća amnestija.

Ova kažnjiva djela po navedenim zakonskim propisima nose obilježje bilo političkih bilo običnih deliktata, koji imaju donekle svoj izvor u političkim motivima i prilikama, koje su doskora postojale.

Od opće amnestije izuzete su osobe: koje su osuđene za primanje mita kao državni, samoupravni ili drugi javni organi;

koje su tužene zbog špijunaže u korist neke strane države;

koje su suđene kao vojničke osobe ili građanske osobe u službi vojske i mornarice;

koje su pobjegle u inozemstvo ili kriju svoje boravište kako u unutrašnjosti zemlje tako i u inozemstvu.

Pored ovog oprošten je ostatak neizdržane kazne pedesetdvoici osuđenika na temelju kaznih osuda Državnog suda za zaštitu države. Zatim aboliran je kazneni postupak za 37 osoba, koje su bile pod kaznenom istragom za razna kažnjiva djela, učinjena po Zakonu o zaštiti javne sigurnosti i poretka u državi.

Posebним ukazima snižena je kazna Damjanu Arnautoviću za 8 godina, a oprostjen je ostatak kazne dru Dragoljubu Jovanoviću, dok su predane zaboravi krivice sa svim štetnim posljedicama Vasiliju Trbiću, Dragiši Stojadinoviću i Dragiši Milovanoviću.

Dalje je dana opća amnestija za sve izborne krivice učinjene povodom izbora od 11. prosinca 1938. po Zakonu o izboru narodnih zastupnika i time likvidiran i taj trag nezdrave prošlosti. Ova amnestija obuhvaća one osobe, koje su navedena kažnjiva djela počinile do dana ovog ukaza.

Ovim povodom zgrebački »Hrvatski Dnevnik« od 9. t. mj. piše:

»U jednoj godini treća amnestija političkih osuđenika! Na rodendan Nj. V. Kralja podijeljena je takva amnestija, koja obuhvaća sve hrvatske političke kažnjivike. Broj onih hrvatskih političkih kažnjivika, koji će danas biti pušteni na slobodu, nije doduše velik, jer je kod prošle amnestije znatan dio tih kažnjivika bio pušten na uvjetni otpust, ali se ovom amnestijom potpuno i konačno okreće jedna strana našeg političkog života i otvara nova strana, koja će biti ispunjena radosnijim zapisima. Ali i ta strana, koja ulazi u historiju, bit će nama Hrvatima draga i njome ćemo se ponositi, jer su na njoj zabilježene naše muke i reakcija našeg čovjeka na nepravde, koje su se spuštale na glavu hrvatskog naroda. Kazne, izrečene hrvatskim političkim osuđenici, bile su vrlo teške. U redovitim prilikama nisu se takve kazne za slična djela mogle ni zamisliti. Naši su ljudi ipak strpljivo uzeli križ na svoja leđa i nosili ga odvažno, kao što ga je nosio i cijeli hrvatski narod. Kad su započeli pregovori s predsjednikom drom Mačkom, bili su u dva navrata pušteni na slobodu mnogi hrvatski politički osuđenici. Tada se htjelo na taj način pokazati, da stupamo u novu eru političkog života. Nakon sporazuma trebalo je zaključiti to poglavlje. I ono je zaključeno. Pušteni su na slobodu svi hrvatski politički osuđenici, a oni, koji su bili pušteni na uvjetni otpust, ostali će bezuvjetno na slobodi. Amnestijom se briše i sporedna kazna gubitka građanskih prava tako, da će oni nastupiti kao punopravni državljani.«

SVIM ČLANICAMA »ŽIVOGA SVIJETA« javljam, da je nakana klanjanja za slijedeći tjedan (17.—23. IX.): da nas Bog sačuva strašnog biča rata i dade mir u danima našim. — Preporučam članicama, da u nedjelju 17. t. mj. u što većem broju prisustvuju satu klanjanja u crkvi sv. Luce od 4—5 sati popodne. — Pozivljam članice, da sve nefaljeno dođu na sastanak, koji će se održati u 5 sati pp., iza sata klanjanja, u Katoličkom Domu — Don Ante Radić.

Život Šibenika

SAZIV DUHA SV. U NASIM SKOLAMA. Rad u našim školama započeo je tradicionalnim sazivom Duha Svetoga. Za osnovne škole bila je sv. Misa 1. rujna, a za građansku 7. rujna. Učiteljska škola imala je sv. Misu i saziv Duha Svetoga u nedjelju 10. t. mj., trgovačka akademija 11. t. mj., a real. i klasična gimnazija u utorku 12. t. mj. — Neka Duh Sveti izlije obilje svojih milosti nad našom učećom omladinom — narodnom i vjerskom uzdanicom — eda uzmore i kroz ovu školsku godinu rasti u dobi i u mudrosti, i pred Bogom i pred ljudima!

† M. JOSIPA BOLANČA. »Ako je katkada ovdje teško živjeti, ali je zato ovdje slatko umrijeti.« — Da je moguće mrtvoj redovnici dogovoriti, to bi zastalno gore spomenutu izreku mogla ponoviti svaka redovnica, a nadasve se ona može primjeniti pokojnoj Sestri M. Josipi Bolanča, benediktinki samostana sv. Luce u Šibeniku, koja je predala svoju dušu u krilo Stvoritelju svome 11. t. mj. Dobra pokojnica rođena u Turnju 12. VI. 1911. ude u samostan 8. II. 1928. i primi redovničko odijelo 4. V. 1929. Trogodišnje zavjete položila 1. VI. 1930., a vječne 17. VI. 1933. Postavši redovnica prikaže Bogu na službu svoj život i sve svoje duševne i tjelesne sposobnosti. U tišini samostana vršila je revno motet svoga svetog Utemeljitelja patrijarhe sv. Benedikta »moli i radi«. Molila je, trpjela i radila, jer je znala u svemu da gleda svrhunaravnu stranu, pa se osjećala sretnom, i ako je narav trpjela, da može Bogu prikazati svoj rad i trpljenje za tolike poroke čovječanstva, što pred Bogom traže zadovoljštinu. Da žrtva bude potpuna, njezin Božanski Zaručnik obdaru je teškim drvom križa, boleću, koju je strpljivo snosila i pregaranjem svog mladog života popunjavala neumrlu vijenac, kojim ju je Gospod okrunio na dan njezine smrti primivši je u Svoje Kraljevstvo. — 12. t. mj. ujutro su bile svečane zadužnice, a popodne vrlo lijep sprovod uz vrlo brojno učeće svećenstva, redovnica i ostaloga građanstva. Vječni joj pokoj, a redovničkoj obitelji i rodbini naše iskreno saučeće.

ODLAZAK PROF. STIPIČEVIĆA. Ove nam godine odlaze mnogi profesori s naše gimnazije. Među njima i nekoliko čestitih i vrijednih, koji će nam dugo ostati u ugodnoj uspomeni. Svima smo zaželjeli sretan put. Ali najteži nam je rastanak bio s prof. Mihom Stipičevićem. Deset punih godina proveo je među nama. S nama je dijelio sve radosti i žalosti. Bio je potpuno srastao sa životom našega grada i posvuda promicao njegovu dobrobit. — U školi je bio vrstan nastavnik. Pravi ga je užitek bilo slušati, kako živo i zalonošno tumači svojim đacima. Pronicavim okom zaronio bi u daleku prošlost i jednim pogledom obuhvatio bi cijele periode svjetske povjesnice. Upro bi prstom u povijesne događaje i zorno pokazao, kako cijelom historijom ravna jedna umna, nadprirodna sila, koja sve narode vodi k uzvišenom određenom cilju. — Odvažno se zalagao za naše progone hrvatske dake. Štitio ih je od pakosnih intriga stanovite gospode, koja su htjela uništiti na našoj gimnaziji svaki trag katolicizma i hrvatstva. Raskrinkavao je bez milosrđa podmukle spletke lažnih prosvjetara. — Oduševljavao se za sve, što je dobro i plemenito. Užitek je bio s njime razgovarati. Njegove su misli bile zdrave i uzvišene. Posvuda, kuda se kretao, vršio je na svoju okolinu blagotvorni apostolat. Svaki put iza razgovora s njime, čovjek bi osjetio neku potrebu, da bude bolji i plemenitiji. — U svojim načelima bio je beskompromisan. U najtežim časovima bio je neustrašiv. I baš zbog toga svoga svijetlog karaktera doživio je u Šibeniku mnogo gorkih časova. Bio je klevetan i denunciran. Prijetili su mu đapače i izgonom iz službe, ali ipak nije klonuo. Uvijek je ostao čelik značaj, pošten čovjek, praktičan katolik i pravi Hrvat. Pa ako je u Šibeniku i bilo nekoliko takvih, koji su mu željeli napakostiti, neka ipak znade, da su ga u Šibeniku štivali i cijenili svi poštenu i čestiti ljudi. — Zato nam je puno žao, što nam odlazi. Žali za njim obnovljena šibenska gimnazija, koja je bila glavno poprište njegova rada. Žale za njim kolege profesori, kojima je bio dobar drug i prijatelj. Žale za njim i naši đaci, kojima je bio vrstan profesor i jaka za-

štita. A žalimo za njim i mi ostali, njegovi iskreni prijatelji i suborci, kojima je imponirao zbog svoga visokog etičkog držanja u privatnom i javnom životu. Koliko je bio obljubljen u Šibeniku, moglo se vidjeti i prigodom njegova odlaska, 7. IX. Na kolodvor je nagnuo veliki broj naših daka i drugih uglednih građana, da isprate i pozdrave svoga simpatičnog profesora Mihua. — Dragi profesore! Mi Te iskreno pozdravljamo. Želimo Ti svaku sreću i svako dobro. Neka Ti dična hrvatska metropola pruži mnogo ugodnih i sretnih časova! Neka Te na svim Tvojim putovima prati dobar Bog, pa da i unaprijed, još dugi niz godina, nesebično i blagotvorno radiš za dobrobit našega dragog hrvatskog naroda! — Prijatelj.

IZ BRATOVŠTINE SV. NIKOLE. Koncem juna t. g. bratovština sv. Nikole sazvala je svoju godišnju skupštinu, koja se nažalost već više godina nije održavala. Skupštini prisustvovao je relativno dobar broj članova. Bila je prisutna uprava, kapelan sv. Nikole i gradski župnik. Na skupštini pretreseno je stanje bratovštine, i to financijsko i brojčano. Iz izvještaja uprave vidjelo se, da je bratovština i kvantitativno i kvalitativno skoro najjača u našem gradu, samo nema kohezije, povezanosti među članstvom, i to je uzrok, da bratovština ne dolazi do izražaja do kojega bi inače došla. Na prvoj točki dnevnoga reda bio je izbor nove uprave. Prisutni su jednoglasno ponovno izabrali bivšu upravu i to: g. Josu Kužina, Franu Istenić i Jakova Trzanović. Ovaj je jednoglasni izbor uslijedio, kao znak priznanja dosadašnjoj upravi, koja je sva nastojanja ulagala, da održi i crkvu i bratovštinu. — Isto tako primljena je ostavka sakristana g. Turica Bare, koji je kroz dugi niz godina najsavjesnije obavljao službu sakristana i mnogo se trudio oko proširenja pobožnosti i proslave blađdana Gospe dobrog savjeta. Njegovim nastojanjem uvedene su lekcije, oltar ukrašen i t. d. G. Turica zahvalio se radi prezaposlenosti u katedrali, a na njegovo mjesto izabran je g. Dujo Sabioni. Na skupštini povelu se riječ o bratimskim grobovima, kao i o jačem životu i organizaciji bratovštine. Isto tako stvoren je zaključak, da se svakako čim prije nabavi bratimska zastava, i to s više razloga. U gradu sve bratovštine imaju zastavu svoga zaštitnika, a to je i želja braće. Osim toga ukazala se realna potreba. Pretprošle, a osobito prošle godine u jednom reprezentativnom broju bratovština je nastupila u procesiji Vel. Petka i Tijelova. I tada prilikom svakoga nastupa osjetila se potreba vlastite zastave. Zastava bi se morala nabaviti do sv. Nikole, zaštitnika bratovštine. I tom bi prilikom zastava bila svečano blagoslovljena uz prisustvovanje sve braće. Ovaj prijedlog bio je jednodušno prihvaćen. No budući da bratovština ne raspolaže financijskim sredstvima, apelirat će se na braću i prijatelje bratovštine. Odmah na skupštini, poslije primljenoga prijedloga, među prisutnima sakupljen je ovaj iznos: g. Šime Tarle 100 Din, g. Josu Kužina 100 Din, g. Frane Istenić 100 Din, vlč. g. don Frano Horvat 100 Din, vlč. don K. Zorić ml. 100 Din, g. Turica Bare 100 Din. Na listi sakupljanja darovala je gđa Ana Šare 100 Din, a gđa Dumica Jadronja 50 Din. Imena ostalih darovatelja objavit će se u slijedećim brojevima »Katolika«. — Skupština je završena s odlukom, da se čim prije ponovno sazove, i da se sve učini, eda bi se ponovno oživjele naše stare, ali prezaslužne bratovštine.

OTVOR TRGOVAČKE AKADEMIJE. Napokon se ispunila želja šibenskoga građanstva, i nakon dugog očekivanja otvorena je trgovačka akademija u Šibeniku, koja će biti od zamašite važnosti za naš grad. Direktor trg. akademije g. A. Vukić htio je da se akademija otvori s Božjim blagoslovom, pa su svi učenici zajedno s direktorom i profesorima prisustvovali sv. Misi u katedrali u prošli utorku. Preko sv. Mise presv. Pian održao je prigodni govor o vjeri i nauci. Veselimo se zajedno s gosp. direktorom i najiskrenije mu čestitamo na polučenom uspjehu.

KVATERNI POST I NEMRS. U srijedu 20. t. mj., u petak 22. t. mj. i u subotu 23. t. mj. jesu kvatre. Sva tri dana jest strogi post i nemrs. Ovih dana započnje naše sjemenište radom u novoj školskoj godini, pa kroz te dane preporu-

ćamo naše sjemenište molitvama i pokori vjernika obiju biskupija.

SAMOSTANU SV. LUCE pokloniše gđa Ana Šare Din 100 i gđica Mila Pasini Din 20, da počaste uspomenu pk. č. M. Josipe Bolanča. — Uprava samostana toplo zahvaljuje.

PRIČEST I SAT KLANJANJA KRIŽARICA. U nedjelju 17. t. mj. u 7 sati ujutro u crkvi sv. Luce zajednička je sv. Misa i sv. Pričest svih Križarica i Malih Križarica, a popodne od 4—5 sati sat klanjanja, na što su dužne sve doći — Duhovnik.

U FOND NASEGA LISTA doprinio je preč. g. don Frane Antunović (Turanj) Din 20, da počaste uspomenu pk. o. fra Šimuna Slavice. — Uprava harno zahvaljuje.

Razne vijesti

HRABRO I JUNACKO DRZANJE POLJAKA. Poljaci su izvršili prodor kroz njemačke linije kod Poznanja te opet osvojili Lodz i Kutno te napreduju prema istoku u ogorčenoj borbi s neprijateljem. Njemačka vojska počela se povlačiti od Varšave na liniji Varšava—Grođno, a poljske čete prešle su kod Varšave u protunapadaj. Engleski i francuski generalštabni oficiri, koji su stigli u Poljsku, potpuno su reorganizovali plan borbe. Poljaci sada preživljuju svoju »bitku na Marni«. U Poljskoj su počele padati kiše, koje će biti najveći saveznik Poljaka. U slijed kiša i nestašice benzina njemački motorizovani odredi ne mogu napredovati. Poljske čete otele su Nijemcima jake položaje. I u Koridoru Poljaci su uspostavili vezu i vode jake borbe. Luka Gdynj se još uvijek drži. Nijemci su zaustavljeni skoro na svim frontama. Šamo na jugu su njihove prethodnice stigle do Lavova. Nijemci bombardiraju Varšavu i Lavov zapaljivim bombama.

KONCENTRACIJA SOVJETSKIH ČETA NA POLJSKOJ GRANICI. Prema saopćenju njemačke štampe sovjetska vlada je poslije mobilizacije koncentrirala na sovjetsko-poljskoj granici preko 2 milijuna vojnika.

ŽIVA DIPLOMATSKA DJELATNOST U RIMU. U rimskim diplomatskim i političkim krugovima pridaje se velika pažnja čestim posjetima britanskog ambasadora grofu Ciano. Pri svim tim posjetima njihove konferencije trajale su vrlo dugo. U političkim krugovima ističe se, da se radi o konačnom stanovištu Italije prema ratnom sukobu. Naglašava se međutim i to, da je francuska vlada tačno upućena u tok ovih pregovora i da britanski ambasador radi u punom sporazumu s francuskim poslanikom u Rimu, koji će ovih dana stići iz Pariza s novim uputama za pregovore s grofom Ciano. Njegov dolazak očekuje se s naročitim interesom, jer se očito vidi, da se britansko-talijanski odnosno francusko-talijanski pregovori razvijaju ubrzano, pa se u njima rješavaju krupni problemi. — 13. t. mj. nastavljeni su u San Remu pregovori trgovačkih delegacija Francuske i Italije.

GRAĐEVNA ZADRUGA S O. J.

U ŠIBENIKU

Šibenik, 10. IX. 1939.

POZIV

Na redovitu godišnju skupštinu Građevne zadruge s o. j. u Šibeniku, koja će se održati dne 25. rujna 1939. u 8 sati na večer u prostorijama zemljoradničke čitaonice na Poljani s ovim

DNEVNIM REDOM:

1. Konstituisanje skupštine;
2. Izvještaj ravnateljstva o radu zadruge kroz 1938;
3. Izvještaj ravnateljstva i nadzor. odbora o godišnjem računu, rješenje o odobrenju računa i davanje razrješnice vodstvu;
4. Predlog ravnateljstva o realizovanju imovine u svrhu likvidacije zadruge;
5. Izbor članova ravnateljstva i nadzor. odbora na mjesto odstupajućih;
6. Slučajnosti.

U slučaju da u određeni sat ne bude prisutan dovoljan broj članova, skupština će se održati na istom mjestu i sa istim dnevnim redom 12 listopada, prema § 33 z. z.

Zapriječeni članovi mogu se dati zastupati po priloženju punomoći jedino putem člana zadruge.

Ravnateljstvo:

Tajnik-blagajnik: M. Peceelj
Predsjednik: Stjepan J. Scotti